

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XL. — Izdan in razposlan dne 30. julija 1886.

128.

Postava od 7. julija 1886,

o vračilu brezobrestnih ponapredščin, ki so bile vsled povodnji leta 1882 za Tirolsko in Koroško dovoljene.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi se daje oblast, za brezobrestne ponapredščine po §. 9 postave od 13. marcija 1883 (Drž. zak. št. 31), odnosno po cesarskem ukazu od 26. septembra 1882 (Drž. zak. št. 130), konkurencijam, vodnim zadrugam, občinam in posamičnim občinarjem na Tirolskem iz dovoljenega kredita od 1,500.000 gld. podeljene, z zgornjo postavo na 1. dan januarja 1886 ustanovljeni začetek vračevanja do na 1. dan januarja 1889 najdalje odložiti gledé onih prejemnikov ponapredščin, katere so povodnji leta 1885 vnovič zadele in v nadlogo spravile. Takšen odlog sme se samo na prošnjo dotičnikov po meri poistinjene resnične potrebe dovoliti.

Državna uprava naj — rešujoč dohajajoče prošnje za odlog — postopa v porazumu z deželnim odborom.

§. 2.

Takisto in pod istimi uveti daje se vladi tudi gledé brezobrestnih ponapredščin, na Koroškem po § 4 postave od 13. marcija 1883 (Drž. zak. št. 30), odnosno po cesarskem ukazu od 26. septembra 1882 (Drž. zak. št. 130) konkurencijam, občinam in posameznim občinarjem iz dovoljenega kredita za 100.000 gld. podeljenih oblast, z napomnjeno postavo na 1. dan januarja 1886 ustanovljeni začetek vračanja do na 1. dan januarja 1889 najdalje odložiti.

§. 3.

Za ta čas, dokler trajajo odlogi po §§. 1 in 2 dovoljeni, odložena je tudi pravica zahtevati, da bi dežela za vračilo ponapredščin porokovala.

§. 4.

Vloge, listine in uradni poslovi gledé odlogov, ki bi po pričujoči postavi v razpravo prišli, oproščeni so kolkovne in pristojbinske dolžnosti.

§. 5.

Ta postava stopi v moč z dnem razglašanja in nje izvršitev je naročena Mojim ministrom za notranje reči, poljedelstvo in finance.

V Ischlu, dne 7. julija 1886.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Falkenhayn s. r.

Dunajewski s. r.

129.

Dopustno pismo od 11. julija 1886,

za lokalno železnico od Prostejova v Trebice s krilom od Kornic v Opatovice.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je trdka „von Erlangen und Söhne“ v Frankfurtu o. M. zaprosila, da bi ji se dala dopustitev (koncesija), zgraditi namerjano lokalno železnico od Prostejova v Trebice s krilom od Kornic v Opatovice ter voziti po njej, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja po postavi o dopuščanju železnice od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238), kakor tudi po postavah od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56), od 26. decembra 1882 (Drž. zak. št. 180), od 28. decembra 1884 (Drž. zak. št. 203) in od 29. junija 1886 (Drž. zak. št. 104) to dopustitev imenovani trdki podeliti takó le:

§. 1.

Dajemo koncesionarju pravico, zgraditi lokomotivno železnico, ki jo je izvesti kot lokalno železnico s pravilno raztečino, od Prostejova čez Plumenau, Konice, Kornice in Moravsko Trebovo v Trebice s panogo od Kornic čez Jevič v Opatovice ter voziti po njej.

Dalje je koncesionarjeva dolžnost, na zahtev državne uprave izvesti panogi tu dopuščene železnice v stik — na eni strani — z moravsko mejno železnico proti Unčovu ali Zabregu, — na drugi strani — s progo Brnsko-Podmokelsko priv. avstro-ogerske državno-železnične družbe proti Skalici.

A naprava ene kakor druge izmed tu imenovanih panožnih prog bode se vendar samo v tem slučaju zahtevala, kadar po izprevidenji državne uprave obrestovanje in odplačevanje za dotično progo potrebne nominalne glavnice dobode svojo založbo v čistem donosu dotične proge, zagotovljenem z nakladnimi pogodbami, prispevki udeležencev ali na kak drug način, doštevši djanski čisti donos uže izvedenih železničnih kosov, kolikor bi presežal sedemodstotno obrestovanje za te kose odobrene nominalne glavnice.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) oprostitev od kolkov (štempljev) in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine služeče v to, da se nabavi glavnica in zagotovi glavnično obrestovanje in pa vršba vožnje — do časa, ko se začne ta vršba, in tako tudi v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice — do konca prvega vršbenega leta;
- b) oprostitev od kolkov in pristojbin za prvo izdatbo delnic in predstvenih obligacij z interimalnimi listi vred, kakor tudi od presnemščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja kolkovnih (štempeljskih) pristojbin kuponom, in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami, na trideset (30) let, računeč od današnjega dne.

§. 3.

Koncesionarjeva dolžnost je gradnjo v §. 1 imenovane železnice najdalje v dveh letih računeč od današnjega dne dokončati, dodelano železnico precej v občno službo izročiti ter vršbo vožnje po nji ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bode držal se zgornjega roka za gradnjo, dolžan je koncesionar državni upravi dati varnost, položivši dvajset tisoč (20.000) goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati varovancev novci. Ako bi ne dostal zgornjega roka, sme se izreči, da je ta položnina propala.

V slučaju, če se izvedeta v §. 1 imenovani panožni progi, ustanovi državna uprava za vsako pesebej rok, v katerem jo bode dograditi.

§. 4.

Da izdelava dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesionarju pravica razlastitve po določilih dotičnih postavnih propisov.

Ista pravica se koncesionarju dodeli tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 5.

Koncesionarju se je ob gradnji železnice, katera se tu dopušča, in ob voženji po njej držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, in dopustilnih uvetov, ki jih postavi trgovinsko ministerstvo, ter tudi tega, kar vevajo semkaj meréče postave in ukazi, zlasti postava o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni vršbeni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od 1. 1852 št. 1) in pa postav in ukazov, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se vršbe same tiče, odpuščajo se varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vršbe v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni vršbeni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 6.

Koncesionarju priteza se pravica, s posebnim dovoljenjem državne uprave in pod uveti, ki jih ona postavi, narediti delničarsko družbo, katera stopi v vse koncesionarjeve pravice in obveznosti.

Predstvene obligacije se smejo izdajati v iznosu, ki ga vlada odobri, pod tem uvetom, da se za prvih pet let od časa, ko se iste izdadó, dá taka varnost za točno plačevanje obresti in vračilnih obrokov po črteži, kakeršno vlada prizná da je dovoljna.

Iznos resnične in nominalne napravne glavnice potrebuje odobrenja državne uprave.

Ako bi po iztečaju prvega vršbenega leta bilo treba še drugih novih stavbin, ali bi se pomnožile vršbene oprave, smejo se dotični troškovi prišteti napravni glavnici, ako je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo vršbenih oprav, in če se troškovi izkažejo, kakor je prav.

Vso napravno glavnico treba je odplačati po razdolžnem črteži, ki ga odobri državna uprava, v času, dokler traja koncesija.

Družbena pravila in obrazci delnic in predstvenih obligacij, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja državne uprave.

§. 7.

Vojaščino bode prevažati po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem in o polajšilih potujočim vojakom, katera vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila obsežajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in pri glednim zborom, potem vojaško stražno krdelo civilnih sodišč Dunajskih, žandarstvo, ter po vojaško osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesijonar se zavezuje, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za prevažanje vojakov in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških prevoznjah, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dodatni dogovor o vožnji takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob trošku vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžan pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih prevoznjah vojaščine in na propis o prevoznjah vojaščine po železnicah.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele vršbe zdi biti zvršljivo, o čemer pristoji razloka trgovinskemu ministerstvu.

Koncesijonar se zavezuje, da se hoče pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

Koncesijonar ima dolžnost, vršbo vožnje po železnici, ki se tu dopušča, v slučaju mobilizacije ali vojske vsak čas brez pravice do odškodovanja v toliko in dotle ustaviti, kolikor in dokler bi vojaško oblastvo spoznalo da je to neogibno potrebno za pohod vojaških krdel ali za druge vojaške operacije po javnih cestah, katere železnica rabi ali v ravnoležji križa.

§. 9.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) postave o dopuščanju železnice izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računeč od današnjega dne, in mine po tem roku.

Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija pred iztečajem zgornjega roka izgubila svojo moč, ako se ne bi dostale dolžnosti v §. 3 ustanovljene o zvršetku gradnje, potem o začetku in vzdržbi poslovršbe ter bi se prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu §. 11^{ga}, lit. b) postave o dopuščanju železnice niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 10.

Država vodi za koncesijonarjev račun poslovršbo na železnici, katera je predmet te koncesije.

Kakšna bodi ta voditev poslovršbe, to uravnjuje vršbena pogodba, ki jo državna uprava sklene s koncesionarjem.

§. 11.

Državna uprava si prihranja pravico, železnico, katera se s tem dopušča, ko bode dodelana in v službo izročena, vsak čas odkupiti pod naslednjimi določili:

1. Da se določi odkupščina, seštejejo se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki najslabejših dveh let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Kadar ne nastopi eden ali drugi v odstavku 2 omenjenih slučajev, naj odškodba, ki jo bode dati, obstoji v renti zgornjemu srednjemu iznosu enaki, ki naj se koncesionarju v dobi še ostali koncesije poluletno, 30. junija in 31. decembra vsako leto po dospelji plačuje.

2. Ako bi se vendar železnica odkupila predno poteče sedmo vršbeno leto, ali kadar bi po določilu odstavka 1 najdeni srednji čisti donos ne dosegel vsaj letne vsote, sestavljene iz letnine, potrebne za črtežu primerno obrestovanje in odplačevanje predstvenih obligacij, ki jih je družba z odobrenjem c. kr. državne uprave izdala, in pa iz letnine, katera je potrebna v petodstotno obrestovanje od državne uprave odobrene glavnice v delnicah in v odplačilo te glavnice v dobi koncesije, tedaj naj dolžna odškodba obstoji v plačevanju prej omenjenih obeh letnin, ter naj se prva teh letnin do popolnega vračila predstvenih zajmov daje v rokih, ki so po črteži ustanovljeni za dospelje obresti in vračil, a druga ves še ostali čas koncesije takisto, kakor je v odstavku 1 določeno.

3. Državi se pridržuje pravica, kadar koli namesto še ne dospelih po določilu odstavka 1 dolžnih plačil rente, odnosno v slučaju odstavka 2 namesto letnin, ki jih je še plačevati v obrestovanje in vračanje delniške glavnice, plačati glavnično vrednost njih, diskontovano po pet od sto na leto, obresti na obresti računeč.

Ako se država odloči, da bode to glavnico plačevala, naj jo — kakor si sama izbere — plača v gotovini ali z državnimi zadolžnicami. Državne zadolžnice je pri tem računati po ceni, kakoršna se podá kot srednja cena državnih zadolžnic enake vrste po uradnih zapisih da je v neposrednje poprejšnjem polletji bila na Dunajski borsi.

4. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez nadaljnje odplate v bremen čisto last in užitek te tukaj koncesionirane železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, — tudi vozil in zalog materijala, in tako tudi iz napravne glavniče narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov, kolikor le-ti niso uže po svoji namembi z odobrenjem državne uprave pošli.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brezodplatno neobremenjena svojina in užitek tu dopuščene železnice, in vse premične in

nepremične pritikline, tudi vozil in zalog materijala, in tako tudi iz napravne glavnice narejenih vršbenih in pričuvnih zalogov v obsegu, ki je v §. 11 pod št. 4 povedan. Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi (§. 11) železnica, ostaja koncesionarju last pričuvnega (roservnega) zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar ima denarjev terjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, katere je sezidal ali si pridobil vsled pooblastila od državne uprave z izrecnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 13.

Državna uprava ima pravico, uveriti se, da so dela železne ceste ter tudi oprava za vožnjo po njej po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

V oziru na pravice pristoječe državni upravi po §. 10 in 11, dolžnost je koncesionarjeva, pogodbe o gradnji in dobavi pred sklenitvijo položiti v odobrenje pred državno upravo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje, in sosebno po nadzornikih ob trošku koncesionarjevem pošiljanih kakor se ji koli pozdi primerno prigledovati, da se delo izvede po projektu in po pogodbi.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, če se napravi delničarska družba, ima tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri velja za družbe načelnštvo, in pa v velike (glavne) zборе, ter ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotne postavam, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni koristi.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionar za zdaj ne plačuje v državno blagajno posebnega povračila.

Takisto se koncesionar odvezuje dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne vršbe od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorijske.

§. 14.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici, v dopustnih uvetih ali v postavah, poprijeti se naredeb, primernih postavam ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, — izreči, da je ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesionarju pravico, zastran izkazne škode pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, enajstega dne meseca julija v letu po odrešnji sveta tisoč osem sto osemdesetem šestem, Našega cesarjevanja tridesetem osmem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.